

El llenguatge

Poc o molt

(temps) 28/XI/1970

Els mots quantitatius poc i molt poden ésser també usats, en certes frases, amb valor temporal. Volem dir, és clar, com a mots adverbials, o integrats en locucions d'aquesta categoria gramatical, i no, simplement, com a mers elements modificadors del substantiu temps o bé d'algun altre substantiu de significació afi: poc temps, molt temps (o molt de temps), pocs dies, molta estona, molts anys, etc. Però les possibilitats adverbials de poc amb valor temporal no són pas les mateixes que les de molt. En resulta, així, que contra el que hom podria pensar en una consideració superficial, de poc i de molt no són pas expressions antònimes, és a dir, de significació oposada.

Poc i molt tenen valor temporal quan modifiquen el verb fer usat impersonalment, és a dir, en la tercera persona del singular: Hi vam anar fa poc, Fa molt que t'espero. Aquestes frases són correlatives a l'ús amb valor temporal d'un altre quantitatiu, quant, en frases interrogatives: Quan fa? Però a part d'aquestes frases, d'una utilització limitada, poc ha originat l'expressió temporal de poc, que pot ésser usada com a equivalent de recentment, amb totes les possibilitats gramaticals d'aquest (o de qualsevol altre adverbi. Trobem nombrosos exemples d'aquest ús en les definicions del Diccionari Fabra, a més del que figura, i il·lustrant-lo explícitament, a l'article poc: Es de poc que l'han fet director, El qui ha abraçat de poc una religió (nòbit), Anunci d'una cosa esdevinguda de poc... (notícia); ...introduït o originat de poc (nòvetat).

En canvi, com hem dit, no podem usar de molt com a expressió de valor contrari a de poc, perquè de molt —tal com comentàvem fa poc— és equivalent a de bon tros, taiment com ni de molt equival a ni de bon tros. Dit més exactament, de molt té únicament —hauria pogut ésser una expressió ambivalent— aquest valor merament quantitatiu. Per tant, cal recórrer a la frase fa molt o bé a les seves variants fa molt temps, fa temps, temps ha, però existeix encara una altra expressió que té, segurament, un caràcter més marcadament adverbial, volem dir que modifica més directament el verb o el participi que acompanya: de fa molt. Ni el Diccionari Fabra ni la Gran Enciclopèdia Catalana no la recullen —a l'article molt—, però en trobem un exemple en la definició del mot gavota del primer d'aquests dos repertori: Dansa a dos temps, caiguda de fa molt en Jesús.